

Posudek na rigorózní práci na téma **“ Psychosociální adaptace osob vyrůstajících v individuální pěstounské péči – koncept resilience”** předloženou k posouzení Mgr. Michalem Homolkou na katedře psychologie FF UK v dubnu 2007.

Posuzovatel: Doc. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Autor předkládá k posouzení 124 stran textu na zajímavé a aktuální téma. Samotný text je následovaný seznamem vhodně zvolené literatury a přílohami. Práce je členěna klasickým způsobem, přičemž ačkoliv jsou obě části co do rozsahu rovnoměrné, osobně spatřuji značný rozdíl v úrovni jejich zpracování a těžiště předloženého textu lze spatřovat jednoznačně v části empirické.

K teoretické části mám připomínky, které se týkají několika níže uvedených aspektů.

1. Nejprve k **logické návaznosti jednotlivých kapitol a subkapitol teoretické části**. Kap. 3 Vývojové teorie, (jež jsou bez vnitřní soudržnosti a spíše namátkou zvolené 3 vývojové teorie) vmezežené mezi kapitolu Psychická deprivace a Koncept resilience- prosím předkladatele o vysvětlení logiky tohoto řazení . Dále kap. 8- pohlavní specifika týkající se resilience a vulnerability, zcela bez vazby k ostatním kapitolám, kde tato pohlavní specifika nejsou zmiňována – prosím o vysvětlení. Kapitola 9. Rodina, která zmiňuje namátkou cokoliv a kohokoliv je dle mého soudu bez vazby k okolnímu textu a plně by postačila následná kap. NRP – prosím autora o vysvětlení. Jednotlivé kapitoly jsou občas „slepované“, skutečně bez vnější logiky (str. 67 – úvod kap.)
2. **Nepoměr v úrovni zpracování jednotlivých kapitol**. Některá témata jsou pouze zcela povrchně zmíněna (kap. 2.3.) a jiná jsou zpracována mnohem detailněji (kap.6) .
3. **Předložení cca 20 stran více méně uceleného překladu jiné publikace**. (Koncept manželů Wolinových, jež je jednoznačně spíše psychoterapeutickým textem.) Domnívám se, že rigorózní práce má prokázat dobrou orientovanost v zahraniční odborné literatuře, schopnost se nechat ovlivnit jinými myšlenkami, výsledky jiných výzkumů, nikoliv však předkládat rozsáhlý překlad textu jiné práce.

4. Další výtka se týká **způsobu citace**, kde autor užívá několik citačních norem v témže textu (str.25 a další.....), dále **práce se jmény autorů** (str. 8, 11, 23), které jsou nejednotné a dokonce jsou v odborném textu užívány akademické tituly jednotlivců, což je neobvyklé (str. 9, 79). V tomto smyslu předkladatel neprokázal schopnost pracovat náležitě s odbornými texty, ačkoliv jejich volba i rozsah je dostatečná a adekvátní.

5. V přeloženém textu je **množství formálních chyb** i nepřesností (str. 16 – závorka, 7.1.1. následován 6.1.2., str. 40 jsem mi podařilo, str. 57 nadpis – správný pád, str. 65 – z praktických důvodů je zde uvádím – co je to za důvody?).

6. Další výrazná připomínka je k **užívání anglických termínů**. Jedná se o text předkládaný na české univerzitě, tedy by anglické termíny měly být v závorkách a nikoliv naopak. Navíc se domnívám, že mnohé z uvedených termínů lze velmi dobře převést do češtiny, aniž by bylo nutné dále operovat s původním anglickým termínem.

7. **Název práce je dvojznačný** – může být chápán jako sociální adaptace v případě umístění do náhradní rodiny a ne jen jako sociální adaptace dospělého, který vyrůstal v NRP.

Druhá část práce prokazuje schopnost předkladatele pracovat v oblastech psychologické aplikace a účastnit se výzkumné spolupráce. Předkladatel navštívil 46 rodin a vedl týž počet rozhovorů s osobami, jež už ve více předchozích etapách byly součástí výzkumu řešeného zkušeným výzkumným týmem. Autor získaná data adekvátně zpracoval, doložil v přílohách a doplnil vhodným komentářem v kap. Diskuse, která vhodně zdůrazňuje psychologická hlediska a je myšlenkově bohatá, i když opět je v ní mnoho formálních nedostatků (příkladně citace zmiňovaných pramenů).

K experimentální části mám jen několik poznámek. Není jasné, v jakém rozsahu realizoval autor sběr dat v rodinách sám, či společně s Mgr. Kotkovou (str. 82)– prosím ujasnit. Bylo málo zohledněno to, že když po 20 letech chce určitá skupina respondentů nadále spolupracovat, je to cosi specifického, co tyto osoby charakterizuje a je třeba s tím ve výsledcích více pracovat. Tyto osoby se hodnotily ze 72% pozitivně, což může být zkresleno právě výše uvedeným faktem. Autor by měl jasněji oddělit vlastní podíl práce a méně prezentovat výzkum řešený v předchozích letech, či jinými osobami (str. 79) .Užité metody, způsob zpracování a jejich prezentace, jež pravděpodobně byly plně v souladu se způsobem práce v rámci řešení celého longitudinálního výzkumu, lze hodnotit pozitivně. Kladně hodnotím i diskusi, ve které autor prezentoval dostatečně psychologické aspekty práce.

Celkově lze shrnout, že teoretická část práce, že je velmi nesourodá, v některých částech lze zcela postrádat psychologické hledisko, i když jiné jsou na dosti dobré úrovni. Přeložená rigorózní práce působí dojmem spíše závěrečné výzkumné zprávy nebo „slepeného textu“ bez schopnosti autora jednotlivé zdroje synteticky propojit.

Domnívám se, že teoretická část práce nesplňuje řadu obvyklých kritérií kladených na text rigorózní práce a mělo by být skutečně předmětem obhajoby tyto nedostatky odpovídajícím způsobem vysvětlit a doplnit a komise by měla uvážit, zda bude tato jako rigorózní práce přijata.

Praha 3.4.2007

Lenka Šulová

